

Bohoslužby v Zábřehu 6.července 2014

Mt 11,25-30

Milé sestry, milí bratři, jak dalece se dá Bůh poznat, jak dalece jej můžeme pochopit? Tato otázka se zcela jistě dostává na mysl člověku ve chvíli, kdy si začíná uvědomovat zvláštnost Božího díla, jeho mimořádnou velikost. Bůh má svůj plán s člověkem, zasahuje do jeho života, chce, aby se jím člověk nechal vést. Ale kam ho chce vést a proč to vlastně dělá? Je zřejmé, že to není otázka zbytečná, i když vypadá velice teoreticky a zdá se, že člověka uvrhne do neužitečného filosofování. Ostatně na člověku samotném záleží, jak mnoho se nechá pohltit právě oním filosofováním, jak mnoho podlehne vášni hledání a jak mnoho se bude snažit něčeho skutečně dobat. Bůh poznatelný je, stejně tak jeho cesty, záleží ale na tom, jak k tomuto poznání přistoupíme a co z něj vyvodíme.

Ze slov Ježíšových můžeme poznat, že skutečně je možný dvojí přístup k otázce, která se týká poznání Boha. Ježíš velebí, že určité věci skryl před moudrými a chytrými tohoto světa. Je tedy možné poznávat moudrosti a chytrosti. Koho měl na mysli? Jednalo se nejspíš o zákoníky, možná i farizee. Oni tenkrát představovali ty, kdo bádají a tím pádem vědí, jsou moudří, chytří, dobře informovaní, no prostě výkvět inteligence. Samo o sobě není na tom být moudrý nic špatného. Ježíš zde neodsuzuje moudrost ani chytrost. Vždyť obojí je darem Božím. Obojí také slouží k tomu, aby člověk mohl ledasco poznávat. Šalamoun by asi nebyl tak dobrý král, kdyby nebyl moudrý. Moudrost může dobře posloužit na cestě poznání Božích plánů. Avšak Ježíš zde ukazuje na něco jiného. Moudrost může být také záludná. Vždyť touha po poznání, tedy řekněme po nabytí určité moudrosti, se také stala člověku léčkou, byla důvodem jeho pádu. V cestě Boží je něco ještě víc než jen moudrost. Navíc právě přílišná soustředěnost na moudrost může ty skutečné cesty Boží zastínit. To je právě zkušenost s těmi moudrými, které měl Ježíš kolem sebe. Například takový Nikodém, který přišel v noci, aby s Ježíšem rozprávěl. Ježíš se ho udiveně ptá, že je učitelem a přece něco tak základního jako nové narození neví? Mnoho četl, mnoho přemýšlel, ale stejně nemohl dojít k tomu, co Ježíš zvěstoval jako základní krok nového života. Moudrosti to zkrátka nejde. A je to dobře. Vždyť Ježíš za to Boha velebí.

Kdyby poznání Ježíše byla záležitost moudrosti, bylo by to asi dost složité. Ježíš se často vyrovnává s farizei a zákoníky, s jejich pojetím a poznáním Zákona. Oni se tím pádem stali jakýmsi prostředníky mezi Bohem a člověkem. Protože studují zákon Mojžíšův, stávají se autoritou jeho výkladu. A dost těžce nesou, že Ježíš zde je a vykládá vše jinak, svým způsobem všechno zjednodušuje. Spása přeci nemůže být závislá na tom, aby ji mohl zvěstovat jen

někdo. Bůh přichází za člověkem v lidském těle právě proto, aby byl co nejbliž, co nejsrozumitelnější. Proto ukrývá svou spásu před těmi, kdo jsou schopni ji pojmout rozumově a dává poznat maličkým, nepatrným, nedospělým, či jak všelijak se dá přeložit použitý výraz. Jde zkrátka nejen o ty, kteří jsou prostí, ale spíše o ty, kteří jimi dokáží být. A tak se vlastně nakonec dostáváme k tomu, že tajemství Božího díla je zjeveno těm, kdo se dokáží pokořit, dokáží se snížit tak, jako se snížil sám Bůh, když přijal podobu Ježíšovu. Jen tak je tato zvěst otevřená skutečně všem.

Dalo by se říct, že cesta těch zákoníků byla do jisté míry snahou poznat Boha akademickou cestou. Přeci se o něm píše to a to, tak z toho smíme vyvodit zase něco dalšího. Prostě si Boha vezmeme podobně jako nějaký předmět, nějaký zajímavý jev, který se pokusíme zkoumat a uvidíme, k jakým dojdeme závěrům. Slovo Ježíšovo nevylučuje, že k nějakým závěrům můžeme dojít. Avšak nejspíš nedospějeme touto cestou k tomu, že Ježíš je náš Spasitel. Hluboké poznání Boha může přijít jen s Boží láskou. Četli jsme, že nikdo nezná Otce než Syn a ten, komu to dá syn poznat a nikdo nezná Syna než Otec. Skutečné poznání Boha se tak nedá dosáhnout pohledem zvenku, tedy snahou poznat Boha vlastním úsudkem, ale jen pohledem zevnitř. Je to dílo Boží milosti. Přijetím Boží milosti můžeme poznat, kým skutečně Bůh je a kým je jeho Syn.

Způsob poznání Boha se odráží i na způsobu jeho následování, jestli je spíše teoretické, nebo praktické. Můžeme se zaměřit podobně jako zákoníci na teoretické poznání Boha a z toho plynoucí uspořádání svého života. Možná to vypadá jako nesmysl, ale ono se opravdu dá následovat akademicky, tedy rozumovým zkoumáním a analytickým rozebíráním dospět k nějakému poznatku, bodu, kterého se člověk přidrží. Základem je předpoklad, že Bůh se zkrátka dá poznat. A když něco jde, tak musíme zkusit, můžeme to přijmout jako cestu. Můžeme sami k němu nějak dojít, můžeme se ho dotýkat, aniž bychom jím byli sami dotčeni. Je to zajisté zajímavá cesta, ale tak trochu zůstává v koleji toho, co přinesl Adam s Evou v ráji. Je to cesta, která se zdá být tak trochu nejen nezávislá ne Bohu, ale být i mírně nad ním. Je to přeci předmět zkoumání, prvek, který nějak funguje a toto fungování můžeme odhalit, abychom ho využili.

Proti předpokladu, že Boha můžeme poznat, je postaven předpoklad, že Bůh se dává poznat. Aktivita nevychází z nás, ale s Boha, jde člověku naproti, otevírá mu svou cestu. Takovéto následování nemůže být jen teoretické, protože stojí na praktické zkušenosti s Boží láskou. To je cesta Ježíšova. On neukazuje k tomu, abychom Boha zkoumali, ale zve k tomu, abychom jej v něm nalézali a poznávali jeho dílo, přijímali pozvání ke spolupráci. Nemůžeme tak již zkoumat Boha jako nezávislý předmět, protože přijetím Ducha svatého se stáváme jeho součástí. Poznávat Boha tak znamená nořit se do jeho lásky a naslouchat jeho slovu. Není moc vědecké poznání, ale je pravdivé. Pravdu o Bohu zjistíme jen tak, když jej přijmeme v Ježíši Kristu za svého Pána.

Onen dvojí způsob následování stojí i před církví jako možnost volby. Čím bude, kam se vydá? Rozhodne se pro akademickou cestu? Že je to hloupost? Ne tak docela. To by třeba Jan Hus mohl vyprávět. Církev jeho doby byla spíše akademická. Zabývala se různými otázkami, řešila různá tajemství kolem Boží existence, ale jak vypadala ta její? Projevilo se nějak, co poznávala o Bohu? Nechala ho vstoupit do svého působení? Právě ani moc ne. Alespoň dle toho, co se dělo, co i Jan Hus kritizoval. Církev nebyla lidem Ježíše Krista, ale institucí žijící sama pro sebe, takřka nezávisle na Bohu. Samozřejmě ne úplně ve všech případech, ale v tom celkovém výsledku to tak působilo. Proto se ozývaly hlasy po reformě, po volbě druhé varianty následování, tedy pokorné odevzdání Bohu a život z jeho milosti. Vždyť následovníci nejsou přeci spekulanti o věcech Božích, ale svědkové díla, které má zachránit svět. A svět zachraňuje spolehnutí na Boží milost, nikoliv opakování zbožných pouček.

Mohli bychom si říct, že od těch dob již uplynulo přeci jen několik století a situace dnes je jiná. Mohli bychom tak opěvovat spíše odvalu Husa a mnoha dalších, že se proti takovým věcem ozvali. Nicméně ona ta problematika je živá pořád. A tak si myslím že připomínka velké události našich dějin se nemůže obejít bez toho, abychom stále sledovali svůj život a ptali se sami sebe, zda není ta naše situace podobná tehdejší dobám. Nemáme bohaté seniory a farníky otročící na farních hospodářstvích. Jenže problém onoho akademického pojetí církve není jen v tom, že se stane samoučelnou institucí a zkazí se penězi. Úplně stejný problém přichází, když se církev soustředí na sebe a zapomene na svého Pána. A soustředit se může i v oblastech velice chvályhodných, jako třeba studium Písma, pěstování určité vzdělanosti. Jsou to věci důležité, ale vždy nesou nebezpečí jako u těch zákoníků. Přílišné studium pravdy Boží by nás mohlo lehce dovést do situace, že budeme vědět vše o pravdě Boží, ale stejně jí nedovolíme, aby ovlivnila naše životy. A to je právě to, v čem je stále aktuální nejen Husovo hledání pravdy, ale i ten dnešní text. Bůh nás v Ježíši Kristu volá, abychom brali na sebe jeho jho, učili se od něj. Pravda se dá v Bohu nalézt, ale ne proto, abychom ji vlastnili, zkoumali, studovali a všelijak upravovali, ale abychom ji mohli sloužit, aby pomohla našemu životu být takový jako ten Ježíšův.

Je velmi dobrým dílem Božím, že to nejdůležitější v našem následování není záležitost moudrosti a chytrosti, ale pokory, tak jak to rozebírá Ježíš v dnešním evangeliu. Má tak každý z nás možnost poznat Boha a jeho lásku. Bez vstupních testů, pohovorů, zkoušek. Jen s touhou být jeho a podle něj zařídit svůj život. Myslím, že právě to je cesta, které se může církev držet. Bez rozumování, dohadování, možná s menší společenskou prestiží, ale na druhé straně s odhodlaností, opravdovostí a zaslíbením pokoje. Je to těžko uvěřitelné, že by bylo jho, které netlačí, ale pokud nad tím nebudeme moc rozumovat a zkrátka ho na sebe vezmeme, poznáme, že Ježíš má pravdu. A tak nepřemýšlejme a nespekulujme o cestách Páně. Takhle nás nikam nedovedou. Následování Krista není přece o tom, že by nás Bůh ubil argumenty o své pravdě, dlouze s námi o ní diskutoval. On nám ji jen ukázal v Kristově kříži a dosvědčil v prázdném hrobu. A tak i skrze nás půjde dál svědectví Boží lásky nikoliv silou vědeckých

argumentů, ale silou kříže, který spolu s Kristem neseme a nadějí vzkříšení, ke kterému vyhlížíme.

Pane Ježíši, stal se pro nás tichým a pokorným, abys nás tak naučil hledat tvou cestu pokoje uprostřed bouří celého světa. Dej, ať máme také my odvahu nést tvůj kříž a být tak svědky Boží milosti otevřené pro každého hledajícího.

Amen.